

Norges banks klimakonferanse uten klimaeffekt

Ole Henrik Ellestad *

Norge skal være best i klassen. Men hvordan skal det plutselig bli lønnsomme investeringer i klimatiltak? Det ulønnsomme lastes over på menigmann gjennom økte kostnader, avgifter, subsidier og skatt. Det ligger en betydelig andel, men lite omtalte 'klimatiltak' i senere tids dyrtidstillegg.

Norges bank arrangerte 21.10.2025 en dagskonferanse på høyt nivå for å «få en bedre forståelse av hvordan klimaforandringene og energiomformingen påvirker makroøkonomien og finansmarkedet». Oljefondets leder, Nicolai Tangen påpekte at ambisjonene er klare. Norge skal være i ledelsen internasjonalt. Gode planer er nødvendige (<https://www.norges-bank.no/en/topics/about/conferences/climate-conference-2025/>).

Det vil i så fall være noe nytt. Store kostnader som dukker opp for menigmann via avgifter og indirekte gjennom subsidier og høyere energi- og miljøkostnader vil sikkert bli ytterligere skjerpet, men være innhyllet i optimistiske fraser og ønsker om å redde vår klode. Folket vil sitte igjen med regningen over økte avgifter, skatt og redusert pensjon fra Oljefondet (MDG foreslo 65 milliarder årlig til internasjonale klimatiltak). Utgifter til klimapolitikk i stort og smått har vært et viktig bidrag til senere års dyrtid.

Forsker Bjørn H. Samset, CICERO fremla, til myndighetenes tilfredshet, sin politiserte versjon av klimastatus med en dyster fremtid. Mer politikk kom gjennom foredrag fra Europabankens President, Christine Lagarde og tidligere visepresident Al Gore som også deltok i en debatt ledet av direktør for CICERO/tidligere finansminister og SV-leder Kristin Halvorsen. Regi og politikk er alltid gjennomtenkt innen klima.

Klimarealiteter

Offentlige statistikker og observasjoner gir et helt annet og riktigere vitenskapelig bakteppe: Rekordpregede avlinger globalt; norske planter/jordsmonn omsetter våre CO₂-utslipp; ingen økende tendens til ekstremvær; oppvarmingen er primært om nettene og vintre og generelt svarende til en høydeforskjell på 150 m. Sola har varmet opp hele solsystemet, Mars med 0.5 C (NASA), - men ikke jordkloden ifølge IPCC. Havet (71 % av jordoverflaten) varmes opp av sola – ikke av økt drivhuseffekt. Alle som kan noe om det, vet at CO₂ er en svak drivhusgass med bare 0.05 C temperaturøkning per 20 milliontedeler (ca. ti år) CO₂. De øvrige gassene ozon, metan og lystgass har liten betydning. Atmosfærisk inversjon (stigende

temperatur med høyden) vil primært gi avkjøling over Antarktis og Grønland; ingen havnivåstigning av det, men 1-2 mm per år fra naturlige variasjoner - mens Norges landmasser hever seg eller er stabilt. Mye av oppvarmingen er knyttet til redusert skydekke og mer solinnstråling. Klimapanelets spådommer kommer fra overdrevne forsterkningseffekter. De bruker ikke begrepet 'klimakrise', som er medietøv.

Klimatiltak

Når Tangen hevder at vi skal bli best i klassen er det et 'mantra' som nesten aldri realiseres. Et oppsummerende tilbakeblikk er nyttig, og viser feilvurderinger, miljøødeleggelser, feilinvesteringer, store subsidier, avgifter, skatt og kostnader som veltes over på menigmann – for å redde kloden.

Norges elbilkampanje reduserte avgiftene med 640 milliarder kroner i perioden 2007-2024 (Finansdepartementet) og enda mer ved gratis/ reduserte bomplasseringer og offentlig parkering. Mye er søkt kompensert ved f.eks. moms fra skyhøye strømpriser, fornybartillegg osv. CO₂-utslippene fra biler er redusert, men det diskuteres hvor 'grønt' det er når energi til batterifremstilling inklusive avfallshåndtering samt økt andel svevestøv fra tyngre biler inkluderes.

Kommunale pålegg om å benytte elektriske anleggsmaskiner fordyrer prosjekter med millioner av kroner. Anslagsvis 15 milliarder kroner er kostnad per oljefelt ved elektrifisering fra land, mens ubenyttet gass brennes av mottaker så utslippene blir de samme. Monstremaster over Hardangervidda og øvrige miljøskader av naturen knyttet til vindkraftutbygging er et nødvendig onde for å redde kloden. Havvind er langt dyrere enn vindmøller på land, og trenger eventuelt store subsidier eller høyere elpriser. Effektløse metantiltak pålegges jordbruket.

Nye industriområder?

Hvordan ser det ut for de nyere aktivitetsområder? Den billigste måte å lagre elektrisk energi på er å pumpe vann tilbake i reservoaret med overskuddsenergi fra grønn energi som ellers vil destabilisere el-nettet. Batteriproduksjon er alt for dyrt, og vil medføre omfattende økning av gruvedrift med tilhørende CO₂-utslipp. Arbeids-, miljø- og CO₂-utslipps-forholdene er lite å rope hurra for i det foredraget jeg hørte om koboltutvinningen i Kongo. Men det kan dysses ned. Hvor ble det av 'fra vugge til grav analyser' i planleggingsfasen?

Om batteriproduksjon uttalte daværende industriminister Jan C. Vestre i 2022: «Dersom Norge griper mulighetene kan den norske verdikjeden for batterier sysselsette flere titalls tusen personer og omsette for minst 90 milliarder kroner innen 2030. Den globale etterspørselen vokser eksponentielt, og Norge har svært gode forutsetninger for å lykkes i dette kappløpet». Resultatene så langt er at Norge har sløst bort milliarder på støtte til dødsdømte batteriprojekter de siste tre årene. Innovasjon Norge delte ut en milliard til fire batterifabrikker i mars i fjor. Etter tildelingen har tre av disse bedriftene kunngjort at de vil flytte produksjonen ut av landet (Fedrelandsvennen 5.1.2025 (<https://www.fvn.no/mening/kronikk/i/8qvjBE/norge-har-sloest-bort-milliarder-paa-batterifabrikker>)). Freyr Battery har satt sin planlagte gigafabrikk i Mo i Rana på pause på grunn av manglende finansiering, omtalt som: 'Freyr har vist seg å være en bløff som bare har produsert en masse millionærer og bonuser og ikke ett eneste batteri'. Hvor ble det av arbeidsplassene – og pengene?

Lagringen av CO₂ fra Sleipnerfeltet fra 1996 har allerede kostet oss mange titalls milliarder kroner. 'Månelandingen' på Mongstad kostet nærmere 10 milliarder i tap. 'Carbon Capture and Storage' (CCS) skal separere, mellomlagre, transportere til lands og til vanns, komprimere og injisere CO₂ i tomme reservoarer i Nordsjøen. På toppen av prosjektkostnader over år er kostnadene for Oslos forbrenningsanlegg og sementanlegget i Brevik på 30 milliarder (2023 kroner) hvorav 20 milliarder fra staten, sikkert mer når det er ferdig. CCS er hinsides dyrt og har liten aksept internasjonalt bl.a. av EU

(<https://www.finansavisen.no/nyheter/debattinnlegg/2021/12/26/7793263/et-synkeferdig-langskip>), (<https://www.finansavisen.no/nyheter/debattinnlegg/2021/11/30/7781890/langskip-en-ny-manelanding>). I Norge har det vært enda dyrere, men fremstilt som 'lovende' og 'klodens redning' av Bellona. Rapporten for 4 år siden hadde utelatt energiforbruket - for høyt til å synliggjøres når det forespeiles å benyttes i energiproduksjon.

Hydrogenteknologi er fremmet av teknologioptimistene. Sikkerhetsaspektet for en eksplosiv gass som lekker ut av de minste sprekker/materialsvakheter, som kan gjøre metall sprøtt og som ved lekkasje gir knallgass er ikke teknologi for menigmann. En påfyllingsstasjon for biler i Sandvika gikk i lufta for noen år siden. Hydrogen har også tapt mye energi ved konvertering fra naturgass. Overspenning ved elektrolyse av vann har gjort dette håpløst kostbart i alle år med mindre gratis elektrisk energi er tilgjengelig ved topp nettbelastning.

Fergeprosjektet Hydra er kåret til årets skip i 2021 og mye omtalt som 'Hydra viser vei'. Den veien er at hydrogenet koster årlig 10 millioner kroner mer enn planlagt (TU) med transport i tankbil fra sentrale Tyskland. Teknologien hevdes å ikke være skalerbar til større skip. Den omtales som utslippsfri med bare vandamp opp av pipa – den desidert kraftigste klimagassen og som Klimapanelet beregner skal forsterke effekten fra CO₂ så mye at det blir et problem. Jo flere ferger som settes inn i det lovede gratis ferjesambandet desto dyrere blir denne 'veiviseren' for menigmann som dekker store merkostnader i sluttregnskapet med økt lokal drivhuseffekt.

Document.no skriver 31.10. at det ikke går bedre i andre land. Grunnleggeren av 'Grønt stål' i Sverige hopper av og tar pengene med seg (<https://www.document.no/2025/10/31/grunnleggeren-av-gront-stal-i-sverige-hopper-av>). Canada har brukt 158 milliarder kanadiske dollar (1115 milliarder kr) på grønn omstilling de siste 10 år med kun 68 000 meget kostbare arbeidsplasser. Slik kan en fortsette.

Konklusjon

Et lite attraktivt bakteppe for finanseliten. Høyere elpriser øker mulighet for lønnsomhet. Noen har gått på limpinnen tidligere, andre venter tålmodig på statlige garantier som tar risikoen. Hydrogenprosjekter og CCS har liten fremtid ut ifra kostnader, førstnevnte med økt drivhuseffekt det andre uten klimaeffekt. Politiske føringer med store kostnader for menigmann på kort og lang sikt. Økte fyringsutgifter når naturen etter hvert bidrar til kaldere tider kommer i tillegg.